

ریاضی و آمار (۳)

۸۱- گزینه «۴»

(هسین اسفینی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: غلط است. زیرا از کلمه دقیقاً استفاده شده است. باید دقت کنید که در حالت کلی زوج یا فرد بودن اندازه نمونه می‌تواند بر تعداد و درصد دقیق داده‌های بین و اطراف چارک‌ها تأثیر بگذارد. لذا باید از کلمه «تقریباً» یا «حدوداً» ۲۵ درصد در این جمله استفاده شود!

گزینه «۲»: در تعمیم، بر اساس داده‌های یک نمونه آماری، برای جامعه آماری مرتبط با آن نتیجه‌گیری می‌کنیم. لذا این گزینه غلط است.

گزینه «۳»: مهم‌ترین گام رسیدن به پاسخ، طرح یک پرسش دقیق و شفاف است که مربوط به گام اول (بیان مسئله) است و لذا این گزینه غلط است.

گزینه «۴»: این گزینه صحیح است. زیرا این معیار تحت تأثیر داده‌های دورافتاده قرار می‌گیرد.

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۸۲- گزینه «۴»

(کوروش داودی)

روش نمونه‌گیری و شیوه اندازه‌گیری در گام دوم بررسی می‌شود.

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۸۳- گزینه «۱»

(امیر زرانروز)

واحد کیلومتر بر ساعت، واحد استاندارد برای اندازه‌گیری سرعت در ایران است و مشکلی ندارد.

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۸۴- گزینه «۲»

(امیر زرانروز)

$$\text{اندازه‌ی جامعه} = \frac{4000}{10} = 400$$

$$\Rightarrow \text{اندازه‌ی نمونه} = 4000 - 400 = 3600$$

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۳)

۸۵- گزینه «۴»

(رفیم مشتاق‌نظم)

متغیر کمی است و چون گزارش درصد با گزارش تعداد همراه نیست، لذا در مورد وضعیت درسی دو مدرسه چیزی نمی‌توان گفت.

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۰)

۸۶- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

ابتدا باید داده‌ها را به ترتیب بنویسیم:

$$1, 4, 5, 7, 17, 17, 17, 18, 26, 27, 28, 29, 31, 36, 41$$

$$Q_1 \quad Q_2 \quad Q_3$$

دامنه میان چارکی عبارت است از تفاضل چارک اول از چارک سوم:

$$Q_3 - Q_1 = 29 - 7 = 22$$

مد داده‌ای است که بیشترین فراوانی (تکرار) را دارد، پس مد برابر ۱۷ است.

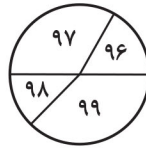
(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۴)

۸۷- گزینه «۴»

(مهمرب بیری)

با توجه به نمودار میله‌ای داده شده، زوایای مرکزی مربوط به هر سال را به دست می‌آوریم و روی دایره نشان می‌دهیم:

$$360^\circ = 40^\circ + 50^\circ + 30^\circ + 60^\circ = \text{مجموع فراوانی‌ها}$$

$$\text{زاویه سال ۹۶} = \frac{40}{180} \times 360^\circ = 80^\circ$$

$$\text{زاویه سال ۹۷} = \frac{50}{180} \times 360^\circ = 100^\circ$$

$$\text{زاویه سال ۹۸} = \frac{30}{180} \times 360^\circ = 60^\circ$$

$$\text{زاویه سال ۹۹} = \frac{60}{180} \times 360^\circ = 120^\circ$$

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۸۸- گزینه «۲»

(مهمرب بیری)

با توجه به نمودار، میانگین داده‌ها برابر ۶ است، بنابراین:

$$\bar{x} = 6 \Rightarrow \frac{2+5+x+8+x+3}{5} = 6$$

$$\Rightarrow \frac{2x+18}{5} = 6 \Rightarrow 2x = 30 - 18 = 12 \Rightarrow x = 6$$

مقدار **a** برابر است با حاصل جمع میانگین و انحراف معیار، بنابراین:

$$\sigma = \sqrt{\frac{(2-6)^2 + (5-6)^2 + (6-6)^2 + (8-6)^2 + (9-6)^2}{5}}$$

$$= \sqrt{\frac{16+1+0+4+9}{5}} = \sqrt{6} \Rightarrow a = \bar{x} + \sigma = 6 + \sqrt{6}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴، ۳۵ و ۳۶)

۸۹- گزینه «۳»

(مهمرب بیری)

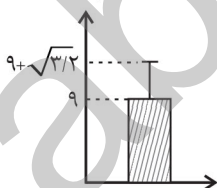
ابتدا میانگین و انحراف معیار داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{7+8+8+10+12}{5} = \frac{45}{5} = 9$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(7-9)^2 + 2 \times (8-9)^2 + (10-9)^2 + (12-9)^2}{5}}$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{4+2+1+9}{5}} = \sqrt{3/2}$$

با توجه به اطلاعات فوق داریم:

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴، ۳۵ و ۳۶)

۹۰- گزینه «۳»

(مهمرب بیری)

با توجه به این که کم‌ترین نمره مدرسه **B** برابر چارک اول مدرسه **A** است؛ پس به طور تقریبی می‌توان گفت ۲۵ درصد دانش‌آموزان مدرسه **A** در درس ریاضی نمره‌ای کم‌تر از همه دانش‌آموزان مدرسه **B** گرفته‌اند.

(ریاضی و آمار، (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۴)

ریاضی و آمار (۲)

۹۱- گزینه «۲»

(نیکو دکامین)

ابتدا مقدار هر جزء صحیح را به دست می آوریم:

$$-1 \leq 2 - \sqrt{7} < 0 \Rightarrow [2 - \sqrt{7}] = -1$$

پس: $\pi \approx 3/14$

$$[-\pi] = [-3/14] = -4$$

$$\left[\frac{7}{4}\right] = [1/75] = 1$$

$$[-0/02] = -1 \Rightarrow A = \frac{-1-4}{-1-1} = \frac{-5}{-2} = 2/5$$

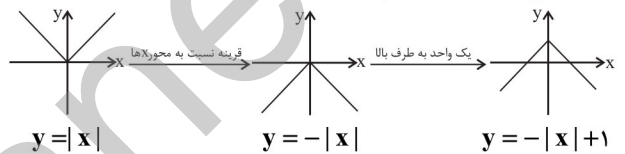
(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۷ تا ۳۹)

۹۲- گزینه «۱»

(عمیدرضا سهجری)

$$y + |x| - 1 = 0 \Rightarrow y = -|x| + 1$$

نمودار تابع $y = |x|$ را رسم نموده و خواهیم داشت:

برای تعیین نقاط تلاقی نمودار با محور x ها، باید y را مساوی صفر قرار دهیم:

$$y = -|x| + 1 = 0 \Rightarrow -|x| + 1 = 0 \Rightarrow |x| = 1 \Rightarrow x = 1, -1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۰ تا ۳۳)

۹۳- گزینه «۳»

(عمیدرضا سهجری)

$$f(x) = 2x^2 + \frac{1}{3} \Rightarrow D_f = R$$

$$g(x) = \frac{4x+2}{x-1} \Rightarrow D_g = R - \{1\} \Rightarrow D_g = R - \{1\}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x | g(x) = 0\}$$

$$D_f \cap D_g = R \cap (R - \{1\}) = R - \{1\}$$

$$g(x) = 0 \Rightarrow \frac{4x+2}{x-1} = 0 \xrightarrow{\text{کسری مساوی صفر است که صورتش صفر باشد}} 4x+2 = 0$$

$$\Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

$$D_{\frac{f}{g}} = (R - \{1\}) - \{-\frac{1}{2}\} = R - \left\{1, -\frac{1}{2}\right\}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۳)

۹۴- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

$$f_{\Delta}(1) = \frac{f_f(1)}{f_r(1)} = \frac{f_f(1) \times f_r(1)}{f_f(1) + f_r(1)} = \frac{(2 \times 1 - 1)(2 \times 1 + 3)}{(2 \times 1 - 1) + (2 \times 1 + 3)}$$

$$= \frac{1 \times 5}{1 + 5} = \frac{5}{6}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۳)

۹۵- گزینه «۲»

(محمدرضا سهجری)

ابتدا با بازه بندی محدوده x داریم:

$$-1 \leq x < 0 \Rightarrow [x] = -1 \Rightarrow f(x) = 2 \times (-1) + 1 = -1$$

$$-1 \leq x < 0 \Rightarrow 1 \leq x + 2 < 2 \Rightarrow |x + 2| = x + 2 \Rightarrow g(x) = x + 2$$

$$x = 0 \Rightarrow f(0) = 2 \times 0 + 1 = 1$$

$$x = 0 \Rightarrow g(0) = |0 + 2| = 2$$

$$\Rightarrow \left(\frac{f}{g}\right)(x) = \begin{cases} \frac{-1}{x+2}, & -1 \leq x < 0 \\ \frac{1}{2}, & x = 0 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۳)

۹۶- گزینه «۴»

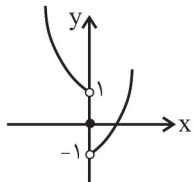
(محمدرضا سهجری)

با توجه به ضابطه تابع $\text{sign}(x)$ داریم:

$$g(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ -1, & x < 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow (f-g)(x) = f(x) - g(x) = \begin{cases} x^2 - 1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ x^2 + 1, & x < 0 \end{cases}$$

که نمودار آن به کمک نقطه یابی به صورت زیر است:

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۳)

۹۷- گزینه «۱»

(عمیدرضا سهجری)

نمودار تابع $\frac{f}{g}$ از دو نقطه $(0,0)$ و $(1,2)$ می گذرد، پس ابتدا ضابطه $\frac{f}{g}$ را می یابیم:

$$A(0,0), B(1,2) \Rightarrow m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{2 - 0}{1 - 0} = \frac{2}{1} = 2$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 0 = 2(x - 0) \Rightarrow y = 2x \text{ یا } \left(\frac{f}{g}\right)(x) = 2x$$

$$\left(\frac{f}{g}\right)(x) = \frac{f(x)}{g(x)} \Rightarrow 2x = \frac{2x^2}{g(x)}$$

$$\Rightarrow 2xg(x) = 2x^2 \Rightarrow g(x) = \frac{2x^2}{2x} \Rightarrow g(x) = \frac{2}{x}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۳۵ تا ۵۳)

۹۸- گزینه ۱»

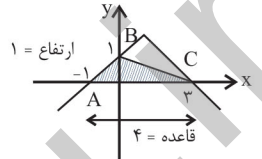
(علی شهبازی)

نمودار تابع $y = -|x-1| + 2$ را مرحله به مرحله رسم می‌کنیم:

$$y = |x| \quad y = |x-1| \quad y = -|x-1| \quad y = -|x-1| + 2$$

نمودار نهایی محورهای مختصات را در نقاط A، B و C قطع کرده است. مساحت مثلث ABC را حساب می‌کنیم:

$$S_{ABC} = \frac{4 \times 1}{2} = 2$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

۹۹- گزینه ۳»

(علی شهبازی)

ریشه عبارت قدرمطلق $|2x-6|$ ، برابر $x=3$ است. به ازای $x \geq 3$ و

$$|2x-6| = \begin{cases} 2x-6, & x \geq 3 \\ -2x+6, & x < 3 \end{cases}$$

داریم: $x < 3$

حالا f را دو ضابطه‌ای می‌نویسیم:

$$f(x) = |2x-6| + x + 1 = \begin{cases} (2x-6) + x + 1, & x \geq 3 \\ (-2x+6) + x + 1, & x < 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x) = \begin{cases} 3x-5, & x \geq 3 \\ -x+7, & x < 3 \end{cases}$$

$$b+c+e = -5 + (-1) + 3 = -3$$

پس:

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۴)

۱۰۰- گزینه ۳»

(علی شهبازی)

اول دامنه تابع $f+g$ را حساب می‌کنیم:

$$D_{f+g} = D_f \cap D_g = \{1, -2, 3\} \cap \{-1, 3, -2\} = \{-2, 3\}$$

مقدار $f+g$ را در $x = -2$ و $x = 3$ به دست می‌آوریم:

$$(f+g)(-2) = f(-2) + g(-2) = 6 + a$$

$$(f+g)(3) = f(3) + g(3) = 2a - 1 + (-3) = 2a - 4$$

$$\Rightarrow \text{برد} = \{6+a, 2a-4\}$$

برای آن‌که برد تک عضوی باشد، باید دو عضو برد با هم برابر باشند:

$$2a - 4 = 6 + a \Rightarrow a = 10$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۸)

اقتصاد

۱۰۱- گزینه ۳»

(سارا شریفی)

(الف) یک نوع از اشتغال کامل، اشتغال کامل نیروی کار است.

(ب) برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت و مهارت‌افزایی حین کار و اعطای یارانه‌های تولید از جمله راهکارهای پیشگیری از افزایش بیکاری است.

(ج) دولت‌ها سعی می‌کنند با افزایش ظرفیت تولیدی و امکانات، رونق اقتصادی و رفاه مردم را نسبت به گذشته بیشتر کنند.

(د) برای تحقق هدف اشتغال کامل، دولت می‌کوشد زمینه رونق اقتصادی را فراهم آورد.

(اقتصاد، دولت و اقتصاد، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۱۰۲- گزینه ۲»

(فاطمه فهیمیان)

تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که دولت عامل اصلی و محرک پیشرفت کشور است.

(اقتصاد، دولت و اقتصاد، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

۱۰۳- گزینه ۲»

(کنگور سراسری ۹۷)

(الف) مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ می‌باشد. از آن‌جا که مجموع سهم دهک‌های معلوم معادل $(\frac{72}{5}) = 22 + 16 + 12 + 10 + \frac{5}{5} + 3 + 2$ می‌باشد، بنابراین مجموع سهم سه دهک مجهول برابر با $(\frac{27}{5}) = 27/5$ است. هم‌چنین می‌دانیم سهم هر دهک می‌تواند بزرگ‌تر یا مساوی سهم دهک ماقبل خود باشد، که این موارد در تمامی گزینه‌ها رعایت شده است بنابراین قسمت الف همه گزینه‌ها می‌تواند صحیح باشد.

(ب)

$$11 = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{22}{2} = 11$$

(ج) برای شکل‌گیری شاخص دهک‌ها، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند. در طبقه‌بندی این ده گروه، سطح درآمد از کم‌ترین به بیش‌ترین مدنظر قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، گروه اول که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ۱۰ درصد آخر بیش‌ترین درصد درآمد ملی را دارند. در این سؤال ۵۰ درصد درآمد ملی $(22+16+12)$ به ۳۰٪ پر درآمد جامعه (دهک‌های هشتم، نهم و دهم) و ۵۰٪ دیگر درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه (دهک‌های اول تا هفتم) تعلق می‌گیرد.

(اقتصاد، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۰۴- گزینه ۴»

(فاطمه عیاتی)

(الف) ممکن است در برخی زمینه‌ها مردم و به عبارت دیگر، بخش خصوصی حاضر به سرمایه‌گذاری نشوند. دلیل این کار نیز می‌تواند عدم اطمینان از سودآوری، نیاز به سرمایه اولیه بسیار زیاد یا عوامل دیگر باشد.

(ب) ارائه لوایح قانونی به مجلس برای ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی، مربوط به محور وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی در اقتصاد از فعالیت‌های دولت در عرصه اقتصاد جامعه است.

(ج) دولت برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و موردنیاز خود و با هدف ایجاد نظم در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه مقررات اجرایی را وضع و سیاست‌هایی را طراحی و با اجرای قوانین و راهبردهای کلان کشور حکمرانی می‌کند.

(اقتصاد، دولت و اقتصاد، صفحه‌های ۹۳ و ۹۴)

۱۰۵- گزینه ۱»

(فاطمه فهیمیان)

(الف) برای حل این‌گونه مسائل باید به دو نکته یا شرط اصلی توجه شود:

نکته اول: سهم هر دهک می‌تواند بزرگ‌تر از (یا مساوی با) سهم دهک ماقبل خود یا کوچک‌تر از (یا مساوی با) سهم دهک بعد از خود باشد، به همین دلیل گزینه «۳» غلط خواهد بود زیرا در آن، سهم دهک نهم $(\frac{22}{5})$ از سهم دهک دهم $(\frac{21}{5})$ بیش‌تر است.

۱۰۸- گزینه «۴»

(فاطمه فهیمیان)

$$6 = \frac{18}{3} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص توزیع درآمد در سال گذشته}$$

می‌خواهیم در سال جاری وضعیت مناسب‌تری در توزیع درآمد داشته باشیم بنابراین شاخص توزیع درآمد در سال جاری باید کم‌تر از ۶ باشد. طبق فرض مسئله سهم دهک دهم در سال جاری ۳/۶ واحد افزایش یافته است.

$$\text{درصد} = 21/6 = 18 + 3/6 = \text{سهم دهک دهم در سال جاری}$$

پس شاخص توزیع درآمد در سال قبل و سال جاری را برابر قرار می‌دهیم تا بدانیم سهم دهک اول چند درصد باشد تا شاخص توزیع درآمد برابر با ۶ باشد.

$$6 = \frac{21/6}{x} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص توزیع درآمد در سال جاری}$$

$$\Rightarrow 6x = 21/6 \Rightarrow x = 3/6 \text{ درصد}$$

اگر سهم دهک اول ۳/۶ درصد شود شاخص توزیع درآمد برابر با ۶ می‌شود. بنابراین برای اینکه شاخص کمتر از ۶ باشد سهم دهک اول باید از ۳/۶ درصد بیشتر شود و با توجه به اینکه در صورت سؤال حداقل ذکر شده گزینه «۴» پاسخ صحیح است.

(اقتصاد، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۰۹- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

الف) نادرست است. اشتغال کامل نیروی کار به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست.

ب) نادرست است. بیکاری داوطلبانه: برخی افراد حاضر به کار نیستند، و در بیکاری اصطلاحی: برخی در حال جابجایی از کاری به کار دیگر هستند.

ج) نادرست است. درآمد، متغیری جاری و دارایی یا ثروت متغیری انباره است؛ به عنوان مثال سود یک شرکت یا حقوق یک کارمند، که ماهانه تحقق می‌یابد متغیری جاری است و اتومبیل یا ساختمان آن‌ها، که دارایی و ثروت است متغیری انباره است و در طول زمان افزوده یا کاسته می‌شود. فرق دارایی و ثروت این است که دارایی در فرایند تولید و مولد بودن و کسب عایدی است؛ اما ثروت راكد است.

د) نادرست است. با گذشت زمان و تکامل بشر به‌ویژه دستیابی به فناوری‌های نوین اجتماعی و کشف قوانین حاکم بر اجتماعات انسانی، محدوده اقتدار دولت نیز وسیع‌تر شد. به‌طوری‌که در عصر ما، انسان‌ها وجود و حضور دولت را بسیار بیشتر از دوران‌های گذشته احساس می‌کنند.

(ه) درست است. (اقتصاد، دولت و اقتصاد، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳)

۱۱۰- گزینه «۲»

(مهسا عفتی)

الف) سطح حداقل معیشت (خط فقر) از یک کشور یا یک زمان به کشور یا زمان دیگر متفاوت است، این امر منعکس‌کننده تفاوت در نیازها است.

افرادی که در زمانی یا کشوری فقیر به‌شمار نمی‌روند، ممکن است در کشور یا زمان دیگری فقیر باشند.

به عنوان مثال: فردی در آفریقای مرکزی بالای خط فقر است ولی در همان زمان ممکن است در آفریقای شمالی پایین خط فقر قرار گیرد.

ب) معمولاً با در نظر گرفتن دو شاخص درآمد سرانه و میزان نابرابری در توزیع درآمد، می‌توان تصویری از وسعت و اندازه «فقر» در هر کشور به‌دست آورد.

ج) رفاه اجتماعی به‌معنای ایجاد سلامت در جسم و روح افراد جامعه، ترویج دانش و کاهش نابه‌نجاری‌های اجتماعی است و این امر فقط در صورت بین رفتن فقر و کاهش نابرابری‌ها تحقق می‌یابد.

(اقتصاد، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

نکته دوم: نظر به این‌که مجموع سهم دهک‌ها باید برابر با ۱۰۰ شود، اگر سهم دهک‌های معلوم را جمع بزنیم و عدد حاصل را از ۱۰۰ کسر کنیم، مجموع سهم دهک‌های مجهول مشخص می‌گردد، یعنی:

$$\text{مجموع سهم دهک‌های معلوم (به درصد)} \\ = 2 + 3 + 5 + 8 + 13 + 16 + 21 = 68$$

$$32 = 100 - 68 = \text{مجموع سهم دهک‌های مجهول (به درصد)}$$

بنابراین مجموع سهم دهک‌های گزینه «۲» برابر با ۳۰ و غلط است، ولی مجموع سهم دهک‌ها در گزینه‌های «۱» و «۴» برابر با ۳۲ است.

$$\text{ب) } 10/5 = \frac{21}{2} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص توزیع درآمد}$$

ج) در توزیع درآمد به روش شاخص دهک‌ها مردم کشور به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌شوند، در نتیجه اگر جمعیت کل کشور ۸۰ میلیون نفر باشد، خواهیم داشت:

$$\text{میلیون نفر} = 8 = \frac{80}{10} = \text{جمعیت هر دهک}$$

بنابراین جمعیت دهک‌های اول تا پنجم برابر است با:

$$\text{میلیون نفر} = 40 = 8 \times 5 = \text{جمعیت دهک‌های اول تا پنجم}$$

د) سهم دهک چهارم از درآمد ملی ۵ درصد است بنابراین:

$$\text{هزار دلار} = 3 = 60 \times \frac{5}{100}$$

(اقتصاد، فقر و توزیع درآمد، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۰۶- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

الف) «سیاست بازار باز» که عبارت است از فروش اوراق مشارکت به مردم، از جمله سیاست‌هایی است که بانک مرکزی در زمانی که جامعه دچار تورم شده و حجم پول در گردش زیاد است، به آن متوسل می‌شود تا از حجم پول در گردش بکاهد (سیاست انقباضی پول).

ب) بدیهی است برای حل اساسی مشکل در بلندمدت باید سیاست‌های جانب عرضه (مثل بهبود بهره‌وری، افزایش سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار) را در پیش گرفت.

ج) سیاست مالی انقباضی (کاهش مخارج دولت و افزایش مالیات) در مواقع تورم با کاهش تقاضای کل در اقتصاد موجب ثبات اقتصادی می‌شود.

(اقتصاد، دولت و اقتصاد، صفحه ۹۵)

۱۰۷- گزینه «۳»

(نسرین پعفری)

الف) انسان به مثابه مهم‌ترین عامل تولید به آموزش و تأمین اقتصادی - اجتماعی نیاز دارد و هرگونه سرمایه‌گذاری در این زمینه‌ها به افزایش بهره‌وری نیروی کار و در پی آن، افزایش درآمد ملی منجر می‌شود.

ب) اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر، مستلزم توانمندسازی افراد و به‌ویژه مولد کردن آن‌هاست.

پ) برای مقابله با فقر و نابرابری باید سیاست‌های مناسب را به‌کار گرفت. مسلماً برقراری یک سامانه و نظام مناسب و کارآمد مالیاتی از مهم‌ترین ابزارهای روبرویی با نابرابری توزیع درآمد است. با به‌کارگیری نظام صحیح مالیاتی، می‌توان تفاوت میان درآمد و ثروت یک گروه محدود پردرآمد و اکثریت کم‌درآمد را کاهش داد. در این صورت درآمد و ثروت به‌صورت عادلانه‌تر، مجدداً توزیع می‌شود.

(اقتصاد، فقر و توزیع درآمد، صفحه ۸۸)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۱۱- گزینه «۲»

(سمیه قان‌پیلی)

متن صورت سؤال از «چرند و پرند» دهخدا است و اگر بتوان آن را متنی داستانی در نظر گرفت، راوی آن، خود یکی از شخصیت‌های داستان است و در نتیجه نمی‌توان آن را راوی سوم‌شخص دانست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واژه بیگانه «ژاندارم» از زبان فرانسوی

گزینه «۳»: کنایه‌های به کار رفته در متن عبارت‌اند از: ما را به این کار واداشت، آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، دلش می‌تپد، رنگش می‌برد.

گزینه «۴»: دهخدا در چرند و پرند، نثری قابل فهم و هماهنگ با طبیعت زبان به کار می‌برد که در متن مورد نظر نیز این ویژگی‌ها دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۵)

۱۱۲- گزینه «۲»

(وهید رضا زاره)

نوع لف و نشر در این بیت مشوش و در سایر ابیات از نوع لف و نشر مرتب است. (زلف ← زره) (خط ← دیو سلیمان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: خط سبز ← شام سیاه / بناگوش ← سحر

گزینه «۳»: گل ← عارض / سرو ← قامت

گزینه «۴»: لب ← شکر / چشم ← بادام

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، صفحه ۵۸)

۱۱۳- گزینه «۱»

(عمیر مهران)

«روشن کردن شمع با آب» تناقض است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۱۱۴- گزینه «۳»

(سید علیرضا احمدی)

بیت گزینه «۳» فاقد تضاد است و در سایر گزینه‌ها به ترتیب «حقیقت و مجاز»، «نگوییم و بگوییم» و «کوته و دراز» تضاد دارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، برید معنوی، صفحه‌های ۵۹ و ۶۰)

۱۱۵- گزینه «۱»

(عمیر مهران)

لف و نشر: لف ۱: فراق، لف ۲: وصل، نشر ۱: مرگ، نشر ۲: بقا / فاقد تناقض

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تضاد: «بقا» و «فنا» / واج‌آرایی در مصوت کوتاه «ب»

گزینه «۳»: تناقض: یافتن راه نجات از بلای عاشقی که در مصراع اول ذکر شده است / تضاد: «بلا» و «نجات» در مصراع دوم تضاد دارند؛ زیرا در هر موقعیت و امر متفاوت ذکر شده‌اند نه توأمان. (معشوق می‌تواند به دلایلی هم بلا باشد و به دلایلی دیگر و در شرایطی دیگر، نجات).

گزینه «۴»: مراعات نظیر: «دل» و «ابرو» / تشبیه: خم ابروی معشوق به قبله‌نما تشبیه شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برید، ترکیبی)

۱۱۶- گزینه «۳»

(سید علیرضا احمدی)

پارادوکس (بیت د): دولت فقر / تشبیه (بیت ج): «کعبه مقصود» و «مغیلان» به «گل و نسرين» تشبیه شده است. / لف و نشر (بیت ب): لف‌ها: زیب فلک و زینت دهر، نشرها: مه روی تو و اشک چو پروین من / جناس (بیت الف): «دین» و «این» (علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برید، ترکیبی)

۱۱۷- گزینه «۲»

(عمیر مهران)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجای چهارم در دو مصراع

گزینه «۳»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای دوم مصراع دوم

گزینه «۴»: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در هجای ششم مصراع اول و بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای اول مصراع دوم

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۴)

۱۱۸- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

بیت گزینه «۴» فاقد اختیار تغییر کمیت مصوت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع اول، حذف همزه در «باد آن»

گزینه «۲»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای نهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم، حذف همزه در «در این»

گزینه «۳»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای چهارم مصراع دوم، حذف همزه در «کام از»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۴)

۱۱۹- گزینه «۴»

(سمیه قان‌پیلی)

در این ابیات شاعر معنای حیات و زندگی را زمانی درمی‌یابد که جایگاه مناسب خودش را آنچنان که هست در عالم فهم کند و از تن‌آسایی بپرهیزد، این مفهوم تنها در گزینه «۴» تکرار شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۶۰)

۱۲۰- گزینه «۲»

(مسمن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناممکن بودن چشم بستن عاشق به روی زیبایی‌های معشوق

مفهوم بیت گزینه «۲»: نکوهش گوشه‌نشینی زاهدان

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۵۷)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۲۱- گزینه «۴»

(سمیه قان‌پیلی)

تاریخ جهان‌گشا: عطاملک جوینی - جامع‌التواریخ: خواجه رشیدالدین - تاریخ‌گزیده: حمدالله مستوفی - جمشید و خورشید: سلمان ساوجی - عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی

آثار عبید زاکانی: موش و گربه - صد پند - رساله دلگشا - اخلاق‌الاشرف

آثار مولانا: مثنوی معنوی - دیوان شمس - مکاتیب - مجالس سبعة - فیه ما فیه

آثار جامی: تحفة الاحرار - نفاحات‌الانس - بهارستان

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۴، ۱۵، ۱۷ و ۱۸)

۱۲۲- گزینه ۳»

(سمیه قان‌بیلی)

از رونق افتادن زبان عربی و توجه به زبان فارسی در اثر برجیده شدن خلافت عباسی در اواخر دوره مغول اتفاق افتاد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «عظام‌ک جوینی خود در دستگاه مغولان خدمت می‌کرد. عطارد نیشابوری و نجم‌الدین کبری از بزرگانی بودند که در حمله مغول کشته شدند. گزینه ۲: «تاریخ و صاف» از نمونه‌های نثر پیچیده در این دوره است. گزینه ۴: «بعد از حمله مغول کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم منتقل شد و شاعران و نویسندگان بزرگ این دوره، غالباً از اهالی اصفهان، همدان، ری، اراک کنونی و ... بودند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۵)

۱۲۳- گزینه ۳»

(عارف‌سارات طباطبایی نژاد)

تاریخ گزیده به نثر نوشته شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۷)

۱۲۴- گزینه ۲»

(عمید مهرنی)

بیت دارای تشبیه «مرجح» است؛ یعنی شاعر، معشوق را به «گل» تشبیه ساخته و از آن هم در رنگ و بو، برتر دانسته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۲۶ تا ۳۰)

۱۲۵- گزینه ۱»

(سید علیرضا امیری)

مشبه: انسان، مشبه‌به: قطره، ادات تشبیه: چو، فاقد وجه شبه

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «مشبه: من، مشبه‌به: غنچه، ادات تشبیه: صفت، وجه شبه: سر به گریبانی
گزینه ۳: «مشبه: دل، مشبه‌به: نهنگ، ادات تشبیه: آسا، وجه شبه: زیر و بالا شدن

گزینه ۴: «مشبه: تو، مشبه‌به: برکه، ادات تشبیه: وار، وجه شبه: زلال بودن
(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۱۲۶- گزینه ۴»

(سید علیرضا امیری)

خسرو به فرهاد تشبیه شده، «وار» ادات تشبیه و «در هوای شکر شیرین سوختن» وجه شبه این تشبیه است.

آرایه تشبیه در سایر ابیات:

گزینه ۱: «اختر بخت

گزینه ۲: «آتش مهر

گزینه ۳: «سیلاب اشک

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۰)

۱۲۷- گزینه ۳»

(عمید مهرنی)

بیت از چهار پایه آوایی همسان «فعولن» در هر مصراع تشکیل شده، بنابراین دارای هشت پایه آوایی است.

ة	می	ثا	ر	کر	دی	ة	می	ثا	ر	گف	تی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
ک	از	جو	ر	دو	ری	و	با	لط	ف	جف	تی

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۲۸- گزینه ۲»

(عمید مهرنی)

ک	گم	کر	د	را	یا	ف	تن	دی	د	ای
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۲۹- گزینه ۴»

(عمید مهرنی)

وزن این مصراع «فعولن فعولن فعولن فعل» و دارای ۴ پایه آوایی است. سایر مصراع‌ها از ۳ پایه آوایی تشکیل شده‌اند:

وزن هر مصراع:

گزینه ۱: «مفتعلن مفتعلن فاعلن

گزینه ۲: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

گزینه ۳: «مفاعیلن مفاعیلن فعولن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۳۰- گزینه ۲»

(مسن اصغری)

شاعر در بیت صورت سؤال از خداوند می‌خواهد تا به او یقین و ایمان و بصیرت ببخشد. این مفهوم در ابیات «الف، ج، ه» نیز بیان شده است.

مفهوم سایر ابیات:

ب) خدایا به یگانگی تو ایمان دارم.

د) خدایا می‌دانم با گناهانم به تن خود آسیب رساندم.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه ۱۰)

۱۳۱- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

بیت صورت سؤال از این‌مین است. وی قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳۲- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

جامی در مثنوی «تحفة‌الاحرار» و سلمان ساوجی در مثنوی «جمشید و خورشید» از نظامی پیروی کرده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۳۳- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «با از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست، قصیده از رونق افتاد.

گزینه ۲: «مناطق عراق عجم و به‌ویژه شیراز مرکز ادبی در این دوره هستند.

گزینه ۴: «بی‌تعصبی حاکمان این دوره فرصتی را برای ابراز عقاید فراهم آورد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۶)

۱۳۴- گزینه ۴»

(کتاب آبی)

مفهوم جمله پایانی عارفانه است، در حالی که دیگر جملات اخلاقی - تعلیمی هستند. «مرصادالعباد من المبدأ الی‌المعاد» اثری عرفانی از نجم‌الدین رازی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه ۱۵)

۱۳۵- گزینه ۳»

(کتاب آبی)

در تشبیه نخست بیت گزینه ۳، «قد همه دلبران عالم» مشبه، «چو» ادات تشبیه و «نون» مشبه‌به است. وجه شبه در این تشبیه خمیده بودن است که حذف شده است. «الف‌قد» نیز اضافه تشبیهی است و ادات تشبیه و وجه شبه در آن حذف شده است.

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۱۴۱- گزینۀ «۲» (سید ممدعلی مرتضوی)
 «ما أجمل»: چه زیباست (رد گزینۀ‌های ۱ و ۴) / «أَنْ تُقَدِّمَ لِأَيْنَاكَ»: به
 فرزندان تقدیم کنی (رد گزینۀ ۴) / «مَوَاعِظُ قِيَمَةٍ»: پندهایی ارزشمند (رد
 گزینۀ‌های ۳ و ۴) / «تُرْشِدُهُم إِلَى الْمَعْرِفَةِ»: آنان را به شناخت هدایت کند (رد
 سایر گزینۀ‌ها)
 (عربی (۲)، ترجمه)

۱۴۲- گزینۀ «۳» (ولی برقی - ابر)
 «لَمْ تَأْكُلْ»: برای چه می‌خوری (رد گزینۀ‌های ۱ و ۴) / «تَرَى»: می‌بینی (رد
 گزینۀ ۱) / «وَأَنْتَ مُنْعَتٌ (جمله‌ حالیه)»: در حالی که تو منع شدی (رد
 گزینۀ‌های ۱ و ۲)
تکلیف: دقت کنید که کلمۀ پرسشی «لِمَ» مخفف «لِمَاذَا» به معنای «برای چه» (را
 با حرف «لِمَ» که بر سر فعل مضارع می‌آید و آن را مجزوم می‌کند و معنای مضارع را
 تبدیل به ماضی منفی ساده یا ماضی منفی نقلی می‌کند، اشتباه نگیرید.
 (عربی (۳)، ترجمه)

۱۴۳- گزینۀ «۲» (ولی برقی - ابر)
 در گزینۀ «۲»، «تَقُومُ بِ» به معنای «اقدام کردن و پرداختن» است که به
 اشتباه به صورت «برخواستن» ترجمه شده است.
 (عربی (۳)، ترجمه)

۱۴۴- گزینۀ «۳» (ممد پیمان - قاننات)
 «پدر و مادرها»: الآباء و الأمهات (رد گزینۀ‌های ۱ و ۲) / «با دلسوزی»:
 مشفقین (رد گزینۀ‌های ۲ و ۴) / «بهترین ویژگی‌ها»: أَفْضَلُ الْخِصَالِ (رد
 سایر گزینۀ‌ها) / «نیکوترین کارها»: أَحْسَنُ الْأَعْمَالِ (رد سایر گزینۀ‌ها) / «یاد
 می‌دهند»: يَعْلَمُ (رد گزینۀ ۲)
 (عربی (۲)، ترجمه)

۱۴۵- گزینۀ «۳» (نوید امسالی)
 «يَسْتَعْمَلُ» فعل مضارع معلوم است و بدین شکل صحیح است. هم چنین
 «النَّجَاةُ» بدین شکل درست است.
 (عربی (۳)، ضبط حرکات)

۱۴۶- گزینۀ «۴» (سید ممدعلی مرتضوی)
تشریح سایر گزینۀ‌ها:
 گزینۀ «۱»: «مذکر» نادرست است. اسم تفضیل بر وزن «فعلی»، مؤنث
 است.
 گزینۀ «۲»: «خبر» نادرست است.
 گزینۀ «۳»: «جار و مجرور» نادرست است.
 (عربی (۳)، تحلیل صرفی و اعراب)

۱۴۷- گزینۀ «۱» (مهدی نیک‌زاد)
 در سایر گزینۀ‌ها «مَنَاصِبٌ ، مَمَرٌ و مَصَانِعٌ» اسم مکان هستند.
 (عربی (۲)، قواعد اسم)

۱۴۸- گزینۀ «۲» (ابراهیم احمدی - بوشهر)
 ترجمۀ عبارت: «بهترین دانش‌آموز نزد معلم کسی است که به انجام
 تکلیف‌های درسی خود می‌پردازد!»؛ «أَحْسَنُ» اسم تفضیل است.

تشریح سایر گزینۀ‌ها:

گزینۀ «۱»: نسیم: مشبه / چون: ادات تشبیه / دم عیسی: مشبه‌به / جان
 آوردن: وجه شبه
 گزینۀ «۲»: تشبیه نخست: لبت: مشبه / لطافت: وجه شبه / لاله سیراب:
 مشبه‌به / ماند: ادات تشبیه - تشبیه دوم: دلم: مشبه / بی‌قراری: وجه شبه /
 چشمه سیماب: مشبه‌به / ماند: ادات تشبیه
 گزینۀ «۴»: گوهرشناسان راز: مشبه / صدف: مشبه‌به / وار: ادات تشبیه / کل
 مصراع دوم: وجه شبه (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه ۲۸)

۱۳۶- گزینۀ «۴» (کتاب آبی)
 «دجله اشک» و «بهار شوق» تشبیه فشرده اضافی هستند و در مصراع دوم،
 رازهای سینه به خاشاک تشبیه شده است. (۳ تشبیه)

تشریح سایر گزینۀ‌ها:

گزینۀ «۱»: «جهان چون دوزخ» و «همه دنیا است بهشت» (۲ تشبیه)
 گزینۀ «۲»: «تبخال‌ها چون جرس» (۱ تشبیه)
 گزینۀ «۳»: «باد نخوت» و «چون حساب» (۲ تشبیه)
 (علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۲۶ تا ۳۰)

۱۳۷- گزینۀ «۳» (کتاب آبی)
تشبیه‌های فشرده در سایر گزینۀ‌ها:

گزینۀ «۱»: «لنگر حلم»، «کشتی توفیق» و «بحر کرم»
 گزینۀ «۲»: «گنج مقصود» تشبیه فشرده به صورت ترکیب اضافی است و
 کل مصراع اول هم یک تشبیه فشرده غیراضافی است.
 گزینۀ «۴»: «درخت قامت»

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۲۹ و ۳۰)

۱۳۸- گزینۀ «۱» (کتاب آبی)
 بیت صورت سؤال از هشت پایه آوایی تشکیل شده است که هر مصراع آن
 چهار پایه و چهارده هجا دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۱۳۹- گزینۀ «۴» (کتاب آبی)
 در بیت چهارم، ۴ پایه آوایی وجود دارد: فعولن فعولن فعولن فعل

تشریح سایر گزینۀ‌ها:

گزینۀ «۱»: مفتعلن مفتعلن فاعلن
 گزینۀ «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
 گزینۀ «۳»: فعلاتن فعلاتن فعولن
 (علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۴۰- گزینۀ «۲» (کتاب آبی)

چِ را مُط رب	بِ می خاند	سُ رو دی
چِ را ساقی	بِ می گوید	دُ رو دی

تشریح سایر گزینۀ‌ها:

گزینۀ «۱»: فراق و اشتیاق کلمات قافیه هستند که فراق در مصراع اول یک
 رکن عروضی را شکل نمی‌دهد.

گزینۀ «۳»: نشیند: ردیف / دل و محمل کلمات قافیه

گزینۀ «۴»: تسکینی و مسکینی کلمات قافیه هستند که یک رکن عروضی
 کامل از بیت را تشکیل نمی‌دهند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

تشریح سایر گزینه‌ها:

«أحسن» در گزینه‌های «۱» و «۴» فعل ماضی باب «إفعال» و در گزینه «۳» فعل امر باب «إفعال» است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هر کس در دنیا به فقیران نیکی کند، بی‌گمان خداوند آنچه را می‌خواهد، به او می‌دهد!

گزینه «۳»: دوستی به من گفت: «عزاداریت را در مصیبت حسین (ع) نیکو گردان!»
گزینه «۴»: ثروتمندان به این فقیران نیکی (احسان) نکردند هنگامی که کمک خواستند!
(عربی (۲)، قواعد اسم)

۱۴۹- گزینه «۳»

(ولی برهی - ابر)

در گزینه «۳»، «سعیداً» حال است و حالت «أب» را بیان می‌کند.

ترجمه: «پدرم نیازمندان را پیرامون خود یاری می‌کرد و با خوشبختی و سعادت میان آنان زندگی می‌کرد»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «سعیداً» از ارکان جمله است و حالتی را بیان نمی‌کند، مفعول (مفعول دوم) واقع شده است.

گزینه «۲»: «سعیداً» صفت برای «عبدأ» است.

گزینه «۴»: «سعیداً» اسم علم (نام یک شخص) است.

(عربی (۳)، حال)

۱۵۰- گزینه «۴»

(ولی برهی - ابر)

در گزینه «۴»، «و + ضمیر (مبتدا) + خبر» داریم که حالت را بیان می‌کند و بنابراین واو حالیه و جمله حالیه داریم. (ترجمه: دو دانش آموز نباید شلوغ کاری کنند در حالی که آن دو می‌دانند که معلم رفتارشان را می‌بیند)

(عربی (۳)، حال)

تاریخ (۳)

۱۵۱- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

ضعف حکومت قاجار در زمان گسترش استعمارگری‌های اروپاییان و همچنین طمع‌ورزی و فساد مالی درباریان، زمینه سلطه بیگانگان بر مملکت را فراهم کرده بود. بارزترین نتیجه این وضعیت، امتیازهای متعددی بود که به خارجیان داده می‌شد.
(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۶۱)

۱۵۲- گزینه «۴»

(میلاد باغ‌شینی)

«عروة‌الوثقی»، «اختر»، «قانون»، «جبل‌المتین»، «حکمت» و «ثریا» از مشهورترین روزنامه‌های فارسی زبان بودند که در خارج از کشور چاپ و وارد ایران می‌شدند.
(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۶۳)

۱۵۳- گزینه «۱»

(ملیحه کربهی)

در عصر قاجار، اروپاییانی که در تهران بودند در مراسم سال نو محفلی می‌آراستند و در آن، با پوشیدن لباس‌های مختلف و زدن صورتک (ماسک) بر چهره، جشن بالماسکه برپا می‌کردند. در مراسم سال ۱۲۸۳ ش. مسیو نوژ بلژیکی (کارگزار روس‌ها در امور گمرکی ایران) با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، عکس گرفت. این عکس در میان مردم عزادار پخش و موجب اعتراض مردم شد. رهبری این حرکت را آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی برعهده داشت. در واقع این اولین جرعه نهضت مشروطه بود.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۱۵۴- گزینه «۱»

(ملیحه کربهی)

مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحصن در حرم عبدالعظیم به مهاجرت صغری مشهور است.

مهم‌ترین خواسته‌های تحصن‌کنندگان از حکومت قاجار در این مهاجرت به شرح ذیل بود:

- ایجاد عدالتخانه (دادگستری) در همه شهرها برای رسیدگی به شکایت‌های مردم و برقراری عدالت در جامعه؛

- عمل به قانون اسلامی، به طور دقیق و به دور از ملاحظات شخصی.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۶۷)

۱۵۵- گزینه «۴»

(علی‌مهم کربهی)

با تلاش‌های پیگیر و مجاهدت‌های فراوان آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری، اصل دوم متمم قانون اساسی تصویب شد که مورد تأیید علمای ایران و مراجع بزرگ نجف قرار گرفت.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۶۹)

۱۵۶- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

یکی از دلایل انگلیس برای حمایت از مشروطه، محافظت از مرزهای هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه بود.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۷۰)

۱۵۷- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

بر اساس قرارداد ۱۹۰۷، روس و انگلیس، با پادریانی فرانسه که از قدرت روزافزون آلمان بیمناک بود، ایران را به سه منطقه تقسیم کردند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۷۱)

۱۵۸- گزینه «۲»

(میلاد باغ‌شینی)

دمکرات‌ها به رهبری سیدحسن تقی‌زاده بر جدایی دین از سیاست تأکید می‌ورزیدند تا مشروطه را از جنبه‌های دینی تهی کنند و نهضت را از آرمان‌های اصیل آن دور سازند.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۷۶)

۱۵۹- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

اقدامات مورگان شوستر آمریکایی که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، روسیه و انگلستان را سخت عصبانی کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۷۶)

۱۶۰- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

آیت‌الله آخوند خراسانی، مرجع بزرگ شیعه مقیم عراق، تصمیم گرفت به سوی ایران حرکت کند، تا مردم را برای مقاومت در برابر زورگویی بیگانه به دنبال انحلال دوره دوم مجلس شورای ملی، بسیج کند. او همراه جمع انبوهی از عشیره‌های شیعه عراق، آماده عزیمت به ایران شد اما در همان شب قبل از حرکت، به طرزی مشکوک، از دنیا رفت.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون هجری و معاصر، صفحه ۷۷)

جغرافیا (۳)

۱۶۱- گزینه ۲»

(فاطمه سفایی)

با اختراع موتور بخار پس از انقلاب صنعتی، تحول بزرگی در حمل‌ونقل آبی و ریلی به وجود آمد.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۴۲)

۱۶۲- گزینه ۳»

(علیرضا رضایی)

الف) اهمیت اقتصادی حمل‌ونقل

ب) اهمیت دفاعی حمل‌ونقل

ج) اهمیت اجتماعی حمل‌ونقل

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۴۴)

۱۶۳- گزینه ۳»

(فاطمه سفایی)

حمل‌ونقل آبی، ریلی و هوایی به جابه‌جایی بار و مسافر مربوط هستند اما حمل‌ونقل لوله‌ای فقط اختصاص به جابه‌جایی بار دارد.

حمل‌ونقل آبی، حمل‌ونقل هوایی و حمل‌ونقل لوله‌ای برای مسافت‌های دور مناسب هستند.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۴۵)

۱۶۴- گزینه ۴»

(مهمد علی فطیبی بایگی)

حمل‌ونقل جاده‌ای برای مسافت‌های کوتاه مناسب‌تر است و از نظر دسترسی به نقاط مختلف در مسیر راه، انعطاف بیشتری نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل دارد، لذا برای رفتن به مناطق روستایی اغلب از این شیوه استفاده می‌شود.

حمل‌ونقل ریلی نیز برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً دور مناسب است.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه‌های ۴۵ و ۴۸)

۱۶۵- گزینه ۱»

(فاطمه سفایی)

احداث خطوط ریلی، برخلاف جاده‌ها، به زمین‌های هموار نیاز دارد و هزینه‌های احداث خطوط آهن، به‌ویژه در نواحی دارای موانع و پستی و بلندی، و همچنین تولید یا خرید واگن‌ها و لوکوموتیوها زیاد است.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۴۸)

۱۶۶- گزینه ۴»

(علیرضا رضایی)

بیشترین میزان خطوط سریع‌السیر و طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان (از پکن تا گوانجو به‌طول ۲۲۹۸ کیلومتر) متعلق به کشور چین است.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۳۹)

۱۶۷- گزینه ۲»

(علیرضا رضایی)

معمولاً به قطارهایی که بیش از ۲۰۰ کیلومتر در ساعت سرعت داشته باشند قطار پرسرعت می‌گویند.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۳۹)

۱۶۸- گزینه ۴»

(علیرضا رضایی)

مهم‌ترین پروژه‌های در دست اجرای شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران عبارتند از:

احداث راه‌آهن سریع‌السیر تهران - قم - اصفهان؛
برقی کردن راه‌آهن تهران - مشهد.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۵۰)

۱۶۹- گزینه ۳»

(فاطمه سفایی)

هزینه‌های احداث بندر و اسکله‌ها و تجهیزات بندر و همچنین ساخت یا خرید کشتی‌ها بسیار زیاد است.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه‌های ۵۲ و ۵۳)

۱۷۰- گزینه ۱»

(فاطمه سفایی)

با به‌کارگیری کشتی‌های رو-رو، تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند.

(بغرافیا (۳)، بغرافیبای عمل‌ونقل، صفه ۵۳)

تاریخ (۱)

۱۷۱- گزینه ۴»

(علی مهمد کریمی)

تحلیل و تفسیر رویدادهای تاریخی کار ساده‌ای نیست و مورخان برای انجام این کار، نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند. در واقع کار مورخان شباهت زیادی به کار کارآگاهان پلیس دارد.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفه ۷)

۱۷۲- گزینه ۲»

(میلاد هوشیار)

مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند. بدین‌گونه، علم تاریخ می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع و شرایط کنونی جامعه خویش و سایر جوامع و نیز ترسیم افق آینده کمک کند.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفه ۱۰)

۱۷۳- گزینه ۲»

(ملیحه کریمی)

در میان بابلی‌ها، گاه‌شماری «خورشیدی- قمری» رایج بود. در این گاه‌شماری، سال به ۱۲ ماه قمری ۳۰ یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد. از آنجا که سال قمری ۳۵۴ شبانه‌روز و سال خورشیدی ۳۶۵ و یک چهارم شبانه‌روز است، برای رفع این اختلاف، هر سه سال، یک ماه به سال می‌افزودند.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفه ۱۳)

۱۷۴- گزینه ۲»

(علی مهمد کریمی)

گام دوم فعالیت باستان‌شناسی، حفاری برای بیرون آوردن و نمایان کردن آثاری است که در دل خاک قرار گرفته‌اند. این مرحله یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفه ۲۵)

جغرافیای ایران

۱۸۱- گزینه «۳» (فاطمه سقایی)

بسیاری از فعالیت‌های انسان در محل معینی انجام می‌شود که آن را مکان می‌نامند.

انسان در رابطه متقابل با محیط است و در دهه‌های اخیر، فناوری به کمک انسان آمده و سبب شده است که انسان در محیط، تأثیر بسیاری بگذارد. فناوری‌های جدید، انسان را قادر به بهره‌برداری از اعماق زمین کرده است.

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه ۴)

۱۸۲- گزینه «۳» (علیرضا رضایی)

الف) نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

ب) تدوین فرضیه

ج) جمع‌آوری اطلاعات (روش میدانی)

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۸۳- گزینه «۱» (فاطمه سقایی)

محل قرارگیری هر مکان نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است. این که یک کشور شامل چه پدیده‌هایی است، میزان برخورداری آن را نشان می‌دهد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۸۴- گزینه «۴» (علیرضا رضایی)

ناهمواری‌های ایران بیشتر طی دوران‌های اول تا سوم زمین‌شناسی پدید آمده است و پیدایش نهایی آن‌ها به اواخر دوران سوم زمین‌شناسی (سنوزویک) مربوط است. پس از آخرین تحولات در این دوران، طی دوره کواترنر ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافته است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۲۲)

۱۸۵- گزینه «۳» (فاطمه سقایی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: کوه‌های شمال خراسان به شکل منظم و موازی در شمال شرقی ایران قرار دارند.

گزینه «۲»: یکی از زیباترین و فعال‌ترین پدیده‌های رشته‌کوه زاگرس، گنبد‌های نمکی است.

گزینه «۴»: ناهمواری‌های مریخی یا کوه‌های مینیاتوری از اشکال حاصل فرسایش در کوه‌های شرق و جنوب شرقی کشور است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۶ و ۲۹)

۱۸۶- گزینه «۱» (فاطمه سقایی)

اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قلّه کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر وصل کنیم، مثلی تشکیل می‌شود که منطقه کوهستانی مرکزی نامیده می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۲۸)

۱۷۵- گزینه «۱» (علی‌محمد کریمی)

قوم آکد که در مرکز بین‌النهرین می‌زیست، به فرماندهی سارگن سرتاسر بین‌النهرین را به فرمان خود درآورد و امپراتوری بزرگی تشکیل داد که از سواحل شرقی دریای مدیترانه تا کوه‌های زاگرس امتداد داشت. این امپراتوری، مردمان و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد کرد و موجب تبادل بیشتر فرهنگ و تمدن در بین‌النهرین شد.

(تاریخ (۱)، مهان در عصر باستان، صفحه ۳۷)

۱۷۶- گزینه «۴» (میلاد باغ‌شینی)

در دومین مرحله انقلاب کشاورزی، به دلیل تولید اضافه بر نیاز، عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک مانند ابزارسازی، سفالگری و پارچه‌بافی روی آوردند و در تولید این محصولات مهارت و تخصص یافتند.

(تاریخ (۱)، مهان در عصر باستان، صفحه ۳۴)

۱۷۷- گزینه «۱» (ملیه کریمی)

با انتشار خبر مرگ اسکندر مقدونی که پس از براندازی حکومت هخامنشیان، بخش‌های وسیعی از هند را فتح کرده بود، یکی از فرماندهان هندی به نام چندرا گپتا بر ضد یونانیان سر به شورش برداشت و با به اطاعت درآوردن شماری از حاکمان محلی شمال هند، سلسله موریای بنیان گذاشت. حکومت موریای دوران فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید و قلمرو خود را بر سرتاسر هند، به جز قسمت‌های جنوبی آن، گسترش داد.

(تاریخ (۱)، مهان در عصر باستان، صفحه ۴۵)

۱۷۸- گزینه «۳» (ملیه کریمی)

جاده‌ای که در قرون جدید به عنوان جاده ابریشم شهرت یافته و چین را از طریق ایران به اروپا متصل می‌کرد، در دوره هان گشایش یافت. (سایر گزینه‌ها از جمله اقدامات شی هوانگ تی یکی از فرمانروایان سلسله «چه‌این» به‌شمار می‌رود.)

(تاریخ (۱)، مهان در عصر باستان، صفحه ۴۸)

۱۷۹- گزینه «۴» (میلاد هوشیار)

رقابت دولت-شهرهای یونانی با حکومت هخامنشیان برای تسلط بر منطقه آسیای صغیر، موجب بروز کشمکش‌های طولانی و جنگ‌های بزرگی میان دو طرف در قرن ۵ ق.م. شد.

(تاریخ (۱)، مهان در عصر باستان، صفحه ۵۲)

۱۸۰- گزینه «۱» (میلاد هوشیار)

دین مسیحیت در زمان امپراتور کنستانتین رونق بی‌سابقه‌ای یافت؛ زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و فرمانی صادر کرد که آزادی این دین را در محدوده امپراتوری روم تضمین می‌کرد.

(تاریخ (۱)، مهان در عصر باستان، صفحه ۶۰)

۱۸۷- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

برخی دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموارشدن زمین‌ها هستند؛ مثل ماهی‌دشت در کرمانشاه و دشت ارژن در فارس.

(پهراقیای ایران، پهراقیای طبیعی ایران، صفحه ۳۰)

۱۸۸- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

قرارگرفتن در عرض‌های جغرافیایی پایین‌تر یا بالاتر از عوامل مؤثر بر آب‌وهوای کشور ما است؛ چراکه زاویه تابش خورشید در عرض‌های جغرافیایی مختلف، متفاوت است.

(پهراقیای ایران، پهراقیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۸۹- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

الف) توده هوای گرم‌و خشک؛ زمان ورود: تابستان؛ منشأ: عربستان
ب) توده هوای مرطوب موسمی؛ زمان ورود: دوره گرم سال؛ منشأ: اقیانوس هند

(پهراقیای ایران، پهراقیای طبیعی ایران، صفحه ۳۹)

۱۹۰- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

دریاچهٔ پیرشان از نوع دریاچه‌های دائمی است و در استان فارس قرار دارد. دریاچهٔ نیریز از نوع دریاچه‌های فصلی است و در استان فارس قرار دارد.

دریاچهٔ زریبار از نوع دریاچه‌های دائمی است و در استان کردستان قرار دارد. (پهراقیای ایران، پهراقیای طبیعی ایران، صفحه ۵۶)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۹۱- گزینه «۳»

(مبیناسادات تاپیک)

در جنگ‌های نامنظم، افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند بلکه از آن فراتر می‌روند و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲، ۳۳ و ۳۵)

۱۹۲- گزینه «۴»

(مبیناسادات تاپیک)

تشریح عبارت نادرست:

زندگی اجتماعی انسان و نظم همزاد یکدیگرند اما انسان‌ها صرفاً مجربان نظم نیستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

۱۹۳- گزینه «۲»

(مبیناسادات تاپیک)

- تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق و آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان می‌گیرد.

- انکار ارزش‌های عاطفی و ... استفاده از روش‌های صرفاً تجربی به اخلاق‌گریزی منجر می‌شود.

- نادیده گرفتن معنای کنش موجب می‌شود بیشتر مطالعات تبیینی به خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهدهٔ انسان محدود شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۱۹۴- گزینه «۳»

(مبیناسادات تاپیک)

عبارت اول: سقوط ارزش‌ها
عبارت دوم: افول معانی
عبارت سوم: رکود اراده‌ها
عبارت چهارم: سقوط ارزش‌ها

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۹۵- گزینه «۱»

(مبیناسادات تاپیک)

همراهی همدلانه به معنای تأیید کنشگران نیست بلکه به معنای نگاه کردن به مسائل آن‌ها از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌هاست.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۹)

۱۹۶- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

دانش جهان‌شمول: تبیین

نادیده گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی: هویت‌زدایی

نوعی پژوهش کیفی بر اساس مشاهدهٔ مشارکتی: قوم‌نگاری

پدیده‌های نامحسوس: آرمان‌ها و ارزش‌ها

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۸، ۴۹ و ۵۱)

۱۹۷- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

گاهی به ندرت می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش استفاده کرد.

مسئلهٔ معنا دربارهٔ کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۷ تا ۴۹)

۱۹۸- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

مطالعه موردی: ب

اثر هورثن: الف

زمینهٔ فرهنگی عمل کنشگر: د

کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها: ج

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۹ تا ۵۱)

۱۹۹- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

از نظر وبر، جامعه‌شناس نمی‌تواند دربارهٔ درست یا غلط بودن عقاید و ارزش‌ها داوری کند؛ زیرا با این کار از دایرهٔ علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۲۰۰- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران بر اساس معانی ذهنی خود دست به عمل می‌زنند، بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۹)

جامعه‌شناسی (۲)

۲۰۱- گزینه ۲»

(آزیتا پیرقنی)

ورود به جهان فرهنگی: پیامد بیان اندیشه به صورت گفتار یا نوشتار آنچه با اندیشه و عمل فرد پدید می‌آید: معنای جهان انسانی پاسخ‌های متفاوت به پرسش‌های بنیادین بشر: علت پدید آمدن جهان‌های فرهنگی مختلف

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳ تا ۵)

۲۰۲- گزینه ۲»

(آزیتا پیرقنی)

جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود ← نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی
سه فرد در یک مسابقه موضوعی واحد را به سه شکل مختلف خلق می‌کنند
← جهان فردی
جهان اجتماعی ← هویت فرهنگی دارد.

باورها و اعمال انسان مثل زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند ← اغلال و سلاسل

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۴، ۵، ۷ و ۸)

۲۰۳- گزینه ۴»

(آزیتا پیرقنی)

قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است، یعنی از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید.
جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد، به این معناست که بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۸)

۲۰۴- گزینه ۴»

(میناسارات تاپیک)

گزینه «۱»: نادرست - نادرست
گزینه «۲»: درست - نادرست
گزینه «۳»: درست - نادرست
گزینه «۴»: نادرست - درست

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۲۰۵- گزینه ۳»

(میناسارات تاپیک)

- در صورت وجود عدالت، از بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر جلوگیری خواهد شد.
- فقدان ویژگی معنویت، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار خواهد کرد.
- در صورت نبود ویژگی تعهد و مسئولیت، قدرت مقاومت از آدمیان سلب می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۲۰۶- گزینه ۳»

(میناسارات تاپیک)

گزینه «۱»: سطح اول - سطح دوم
گزینه «۲»: مسئولیت - سطح دوم
گزینه «۳»: سطح دوم - سطح اول
گزینه «۴»: سطح اول - نادرست است (مربوط به معنویت)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه ۱۶)

۲۰۷- گزینه ۱»

(مهدی ابراهیم سلیمانی)

- در استعمار نو، کشورهای استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی سیاست و اقتصاد کشورهای دیگر را در دست می‌گیرند.

- در استعمار فرانو، مردمی که برتری فرهنگ غرب را پذیرفته باشند هویت خود را در حاشیه جهان غرب جست‌وجو می‌کنند و به مسیری می‌روند که جهان غرب برای آن‌ها ترسیم کرده باشد.

- اروپاییان در هجوم به قاره آمریکا برای تأمین سلطه خود دست به نسل‌کشی و از بین بردن بومیان آن منطقه در دوران استعمار قدیم زدند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۰، ۲۳ تا ۲۵)

۲۰۸- گزینه ۱»

(مهدی ابراهیم سلیمانی)

- امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و قدرت نظامی و با حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

- در امپریالیسم اقتصادی قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند.

- در استعمار قدیم استعمارگران حضور آشکار داشتند اما در استعمار نو استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند. در استعمار فرانو استعمارگران و مجریان هر دو پنهانند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۵)

۲۰۹- گزینه ۳»

(مهدی ابراهیم سلیمانی)

تشریح عبارت نادرست:

برخی از جوامع، سلطه بر دیگر فرهنگ‌ها را ارزش اجتماعی برتر می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۰، ۲۳ و ۲۴)

۲۱۰- گزینه ۱»

(ارغوان عبدالملکی)

گروهی جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد، تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

فرهنگ سرمایه‌داری، کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را در پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.

استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره، طی قرن بیستم به وجود آمد. در استعمار نو، کشورهای استعمارگر با استفاده از شرایط مساعدی که در دوره استعمار ایجاد کرده‌اند، از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره، برای رسیدن به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۸، ۱۳ و ۲۴)

فلسفه دوازدهم

۲۱۱- گزینه ۳»

(کیمیا طوماسی)

اینکه می‌دانیم در اطراف ما چیزهایی واقعی هست که بر حسب نیاز از آن‌ها استفاده می‌کنیم، مربوط به اصل واقعیت و قدم اول در شناخت هستی و چیستی و تبیین نسبت میان آن دو است.

(فلسفه (۲)، هستی و پیستی، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۲۱۸- گزینه «۳» (نیما پوهاری)
گزینه «۳» مربوط به سخنان کانت در اثبات ضرورت وجود خداوند است.
(فلسفه (۲)، فدا در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۲۱۹- گزینه «۲» (مهیر پیرسینلو)
آنچه در برهان فارابی مردود است، تسلسل علل نامتناهی است، نه تسلسل علل متناهی.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند.

گزینه «۳»: هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد.

گزینه «۴»: چون سلسله علت و معلول نمی‌تواند تا بی‌نهایت به عقب برگردد، پس در ابتدای سلسله علت‌ها و معلول‌ها علتی وجود دارد که وجودش وابسته به دیگری نیست و وجود، برایش ضروری است، یعنی خودش واجب‌الوجود و «علّة‌العلل» موجودات دیگر است. پس فهم معنای ضرورت وجود برای رسیدن به این نتیجه لازم است.

(فلسفه (۲)، فدا در فلسفه (۲)، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۲۲۰- گزینه «۴» (فرهاد قاسمی نژاد)
از نظر ابن‌سینا واجب‌الوجود بالذات همان ذاتی است که وجود برایش ضرورت دارد و این ضرورت، از ناحیه خود آن ذات است نه از ناحیه یک امر بیرونی.
(فلسفه (۲)، فدا در فلسفه (۲)، صفحه ۳۴)

منطق

۲۲۱- گزینه «۲» (نیما پوهاری)
صورت سؤال به رابطه «تناقض» اشاره می‌کند، که در گزینه «۲» دیده می‌شود.
(منطق، اعلام قضایا، صفحه ۶۳)

۲۲۲- گزینه «۲» (کیما طهماسبی)
عبارت صورت سؤال نشان‌دهنده دو قضیه متضاد است که جمع این دو قضیه محال اما رفع آن دو ممکن است. در رابطه تضاد اگر قضیه کلی کاذب باشد، نمی‌توانیم به صورت قطعی بگوییم که قضیه متضاد آن صادق است یا کاذب.
تکلیف: رابطه تضاد تنها میان قضیه‌های موجبه کلیه و سالبه کلیه برقرار است.
(منطق، اعلام قضایا، صفحه ۶۴)

۲۲۳- گزینه «۴» (مهیر پیرسینلو)
در تداخل، اگر قضیه جزئیه کاذب باشد، قضیه کلیه نیز کاذب است (و نه برعکس). اگر قضیه کلیه صادق باشد، قضیه جزئیه نیز صادق است (و نه برعکس). با کذب قضیه جزئیه «بعضی شکست‌ها بی عبرت نیستند»، قضیه کلیه «هیچ شکستی بی عبرت نیست» که متداخل آن است، کاذب خواهد بود. با صدق قضیه کلیه «هر اختلاس‌گری بی‌اخلاق است»، قضیه جزئیه «برخی اختلاس‌گرها بی‌اخلاق‌اند» که متداخل آن است، صادق خواهد بود.
(منطق، اعلام قضایا، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۲۲۴- گزینه «۴» (نیما پوهاری)
اگر یک قضیه کلی صادق داشته باشیم، تداخل جزئی آن نیز صادق است.
(منطق، اعلام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۲۱۲- گزینه «۱» (فرهاد قاسمی نژاد)
فقط حمل جسم (که از مفاهیم ذاتی انسان است) بر انسان ضروری و بی‌نیاز از دلیل است.
(فلسفه (۲)، هستی و هستی، صفحه ۵)

۲۱۳- گزینه «۴» (نیما پوهاری)
در رابطه امکانی به صورت بالقوه قضیه هم به نحو ایجابی می‌تواند صادق باشد و هم به نحو سلبی. اما این‌طور نیست که بالفعل هر دو حالت همزمان صادق باشند. (به قید «می‌تواند» در جمله قبلی دقت کنید. از آنجایی که این قید در گزینه «۴» ذکر نشده است، این گزینه پاسخ سؤال است)
(فلسفه (۲)، بھوان ممکنات، صفحه ۱۰ و ۱۱)

۲۱۴- گزینه «۴» (نیما پوهاری)
از نظر فلاسفه مسلمان اصل علیّت یک قاعده عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید؛ زیرا دانشمندان علوم طبیعی به دلیل پذیرفتن اصل علیّت دست به تجربه می‌زنند تا علل حوادث را پیدا کنند. پس هر تلاش تجربی خود مبتنی بر این قاعده است.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در متن توضیحی با این محتوا یافت نمی‌شود.

گزینه «۲»: از نظر این فیلسوفان این گونه نیست که انسان به طور مادرزادی در همان بدو تولد با این قاعده آشنا بوده و آن را درک می‌کرده است.

گزینه «۳»: درک اصل (قاعده) علیّت را با درک (یا یافتن) مصادیق آن اشتباه نگیرید. برای اینکه علت هر حادثه‌ای را بدانیم، باید در بیشتر موارد از حس و تجربه خود استفاده کنیم.

(فلسفه (۲)، بھوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۲۱۵- گزینه «۴» (کیما طهماسبی)
عبارت «الف»: یک گزاره نادرست درباره اصل سنخیت است. زیرا همه انسان‌ها به طور طبیعی طبق همین اصل رفتار می‌کنند و اگر کسی هم آن را انکار کند تنها در مقام حرف است.

عبارت «ب»: نشان‌دهنده اصل وجوب علی و معلولی است یعنی با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.

عبارت «پ»: امکان پیشگیری از حادثه‌ها نیز با قبول اصل سنخیت اتفاق می‌افتد.

عبارت «ت»: اگر کسی اصل وجوب بخشی علت به معلول را انکار کند، مانند این است که خود اصل علیّت را انکار کرده است و تأثیری برای علت قائل نشده است و بودن و نبودن علت برای او یکسان است

(فلسفه (۲)، بھوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۲۱۶- گزینه «۱» (فرهاد قاسمی نژاد)
این فرض به این معنی است که معلول بدون وجود علت وجود پیدا کند. به عبارت دیگر معلول از ناحیه خودش ضرورت وجود پیدا کند. این فرض با اصل وجوب علی و معلولی منافات دارد. البته معنای اول اتفاق به انکار خود اصل علیّت هم دلالت دارد.

(فلسفه (۲)، کد ۳۱ تصویر از بھوان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۲۱۷- گزینه «۴» (کیما طهماسبی)
فقط ارسطو در توصیفاتی که از خدا و مبدأ نخستین جهان می‌کند، عبارت ضرورتاً موجود (واجب‌الوجود) را بیان می‌کند.

(فلسفه (۲)، فدا در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۴)

فلسفه یازدهم

۲۲۵- گزینه «۳»

(نیما بواهری)

ابتدا قضایا را با معانی مشترک و سور بازنویسی می‌کنیم. «هر غیر فلزی غیررسانا (عایق) است» و «هر عایق (غیررسانایی) غیرفلز است». در این‌جا عکس مستوی موجب کلیه، موجب کلیه آورده شده است و به دلیل رعایت‌نشدن شرایط عکس مستوی مغالطه ایهام انعکاس وجود دارد.

(منطق، املام قضایا، صفحه ۶۹)

۲۲۶- گزینه «۳»

(کیما طهماسبی)

اصل قضیه «هر ج الف است» می‌باشد که متناقض آن «بعضی ج الف نیست» و متداخل متناقض آن «هیچ ج الف نیست» می‌شود. بنابراین اصل قضیه و متداخل متناقض آن هر دو دارای سور یکسان هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تنها قضیه سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق ندارد.

گزینه «۲»: قضایای متقابل دارای موضوع و محمول یکسان هستند، بنابراین اصل قضیه هم دارای موضوع (ج) و محمول (الف) است.

گزینه «۴»: چون اصل قضیه دارای سور کلی است پس می‌تواند با قضیه دیگری رابطه تضاد داشته باشد.

(منطق، املام قضایا، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۸)

۲۲۷- گزینه «۳»

(کیما طهماسبی)

قضیه سالبه جزئی عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد و این‌گونه نیست که بتوانیم عکس مستوی‌اش را همچون خودش کاذب بدانیم و متناقضش را صادق.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: متناقض عبارت صورت سؤال، قضیه «هر ب الف است» می‌باشد که قطعاً صادق است و عکس مستوی آن نیز یعنی قضیه «بعضی الف ب است» نیز صادق است.

گزینه «۲»: متداخل قضیه صورت سؤال است و کاذب می‌باشد.

گزینه «۴»: متناقض عبارت صورت سؤال، قضیه «هر ب الف است» می‌باشد که قطعاً صادق است و متداخل آن یعنی قضیه «بعضی الف ب است» نیز صادق است.

(منطق، املام قضایا، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۸)

۲۲۸- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی نژاد)

فقط در صورتی که رابطه میان موضوع و محمول تباین و یا تساوی باشد لزوماً هر دو قضیه صادق خواهند بود. در حالت‌های دیگر امکان نقض این قاعده وجود دارد. برای مثال زمانی هر دو قضیه «هر الف ب است» و «بعضی الف ب است» صادق هستند که بین الف و ب تساوی برقرار باشد و زمانی هر دو قضیه «هیچ الف ب نیست» و «بعضی الف ب نیست» صادق هستند که بین الف و ب تباین برقرار باشد.

(منطق، املام قضایا، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۲۲۹- گزینه «۴»

(نیما بواهری)

قضیه «هر الف ب نیست» از نظر معنی معادل قضیه «بعضی الف ب نیست» است و در گزینه «۴» رابطه تداخل برقرار است.

(منطق، املام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۲۳۰- گزینه «۳»

(نیما بواهری)

قضیه «سالبه جزئی» عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. متناقض این قضیه می‌شود «موجب کلی»، و متضاد «موجب کلی» می‌شود «سالبه کلی».

(منطق، املام قضایا، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۸)

۲۳۱- گزینه «۲»

(فرهاد قاسمی نژاد)

وقتی می‌گوییم انسان می‌تواند خطا بکند، معنایش این است که می‌تواند اشیا را بشناسد در عین حال امکان خطا هم وجود دارد. اما سایر گزینه‌ها هر کدام به نحوی هرگونه شناخت انسان را انکار می‌کنند.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه ۴۵)

۲۳۲- گزینه «۱»

(کیما طهماسبی)

هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد، ناگزیر درباره خود اندیشیدن و شناخت نیز دیدگاهی دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است. توجه ویژه کانت سبب شد که این شاخه فلسفه رشد بیشتری کند.

گزینه «۳»: دکارت، هیوم و کانت و بسیاری از فیلسوفان دیگر نیز درباره معرفت و شناخت بشر نظر داده‌اند.

گزینه «۴»: پرسش‌هایی از این قبیل که: شناخت چیست؟ منجر به شکل‌گیری دانشی به نام معرفت‌شناسی شده است.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۲۳۳- گزینه «۳»

(مهید پیرحسینی)

معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است. هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان (موضوعات مرتبط با مابعدالطبیعه) می‌اندیشد، ناگزیر درباره خود اندیشیدن و شناخت (معرفت‌شناسی) نیز دیدگاهی دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فیلسوفان پیش از کانت مانند افلاطون و ارسطو و ... نیز درباره معرفت و شناخت بشر نظر داده‌اند. توجه ویژه کانت به شناخت باعث رشد بیشتر شاخه معرفت‌شناسی و توجه تعداد بیشتری از فیلسوفان به این شاخه شد.

گزینه «۲»: معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است. در گذشته برخی از مباحث معرفت‌شناسی در ضمن مباحث فلسفی طرح می‌شد، اما امروزه به علت طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون، این بخش از فلسفه به‌صورت شاخه مستقلی درآمده است.

گزینه «۴»: سؤال‌هایی مانند «راه‌های شناخت چیست؟» منجر به شکل‌گیری دانش معرفت‌شناسی شده‌اند.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۲۳۴- گزینه «۲»

(کیما طهماسبی)

معنا و مفهوم معرفت و شناخت، روشن است و نیازی به تعریف ندارد؛ اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد حداکثر با بیان معادلی ابهام رفع می‌شود؛ مثلاً می‌گوییم معرفت، همان دانستن و آگاهی نسبت به چیزی است.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۲۳۵- گزینه «۲»

(نیما بواهری)

کسی که می‌گوید «یک توپ آنجاست» بدین معناست که او به وجود توپ در آنجا آگاه و عالم است و مابه‌ازای آگاهی او، یک توپ واقعی (خارج از ذهن) است که در آنجاست.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۲۳۶- گزینه «۳»

(نیما بواهری)

البته ما می‌دانیم که حقایق بسیاری وجود دارد که هنوز انسان نتوانسته آن‌ها را بشناسد. همچنین ممکن است ما در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کنیم؛ مثلاً با خود بگوییم که «آیا ما می‌توانیم به همهٔ اسرار مغز پی ببریم؟» اما این شک، غیر از شک در امکان اصل شناخت است.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۲۳۷- گزینه «۴»

(کیمیا طهماسبی)

گزینه‌های «۱» تا «۳» مربوط به حیطهٔ امکان معرفت هستند؛ اما گزینهٔ «۴» مربوط به حیطهٔ چیستی و ماهیت معرفت است.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۷ و ۴۴)

۲۳۸- گزینه «۱»

(میر پیر حسینی)

گرگیاس می‌گوید: «اولاً چیزی وجود ندارد. ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید.» بنابراین عدم شناخت بر عدم امکان انتقال شناخت تقدم دارد. سایر گزینه‌ها با نظر گرگیاس مطابقت دارند.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحهٔ ۴۷)

۲۳۹- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی نژاد)

تصحیح و تکمیل دانش که منجر به پیشرفت دانش شده است دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. (امکان شناخت)

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحهٔ ۴۸)

۲۴۰- گزینه «۱»

(کیمیا طهماسبی)

پیشرفت دانش بشری، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. یکی از راه‌های این پیشرفت پی بردن به اشتباهات گذشتگان و تصحیح آن‌ها است؛ مثلاً منجمان قدیم، عموماً فکر می‌کردند که خورشید به دور زمین می‌گردد و زمین مرکز جهان است. اما منجمان جدید پی بردند که این نظر اشتباه بوده و زمین به دور خورشید در حرکت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۲» و «۴»: بشر وجود اشتباه و حقایقی را که هنوز نتوانسته آن‌ها را بشناسد، به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند.

گزینهٔ «۳»: دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در شاخه‌های گوناگون علم، نتیجهٔ تلاش او برای درک خود و جهان پیرامون خویش است.

(فلسفه (۱)، امکان شناخت، صفحهٔ ۴۸)

روان‌شناسی

۲۴۱- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

مشخص بودن موقعیت فعلی در جریان حل مسئله به‌عنوان یکی از ویژگی‌های آن شمرده می‌شود که ذیل شاخص‌های تقسیم‌بندی مسائل به دو گروه خوب تعریف‌شده و خوب تعریف‌نشده نیز قرار می‌گیرد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۸)

۲۴۲- گزینه «۲»

(فرهاد علی نژاد)

وقتی فردی در حال حل مسئله است، کاملاً درگیر موضوع است و به آنچه انجام می‌دهد آگاهی کامل دارد. بنابراین مسئله یک فرایند و جریان تحت کنترل است.

زمانی احساس مسئله می‌کنیم که بدانیم هدف چیست.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحهٔ ۱۱۶)

۲۴۳- گزینه «۳»

(مهسا عفتی)

در روش مهندسی معکوس که نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است، گام به گام فرایند حل مسئله را از آخر به اول طی می‌کنیم. به عبارت دیگر پاسخ مسئله و خود مسئله برای ما روشن است، اما فرایند رسیدن به پاسخ آن مسئله را نمی‌دانیم.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحهٔ ۱۲۹)

۲۴۴- گزینه «۴»

(کوثر دستورانی)

ناکامی یک وضعیت (نه رفتار) عاطفی (نه شناختی) ناخوشایند است که در نتیجهٔ ناتوانی در حل مسئله (نه یادگیری و تصمیم‌گیری) ایجاد می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۳۰ و ۱۳۱)

۲۴۵- گزینه «۳»

(میناسارات تاپیک)

اصولاً زمانی با مسئله مواجه می‌شویم که امکانات ما محدود باشد. بسیاری از افراد توانایی‌های خود را نمی‌شناسند. عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحهٔ ۱۱۶)

۲۴۶- گزینه «۴»

(مهسا عفتی)

کسی که با به‌کارگیری روش مطالعهٔ جدید نتوانست در درس خود پیشرفت کند، باید به راه‌حل‌های جایگزین فکر کند.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحهٔ ۱۴۰)

۲۴۷- گزینه «۳»

(کوثر دستورانی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: روش تحلیلی مورد قبول همه است.

گزینهٔ «۲»: روش تحلیلی زمان‌بر است.

گزینهٔ «۴»: این روش با خطا همراه است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۲۴۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند. انتقال به دو صورت مثبت و منفی می‌تواند بروز یابد. عدم موفقیت در حل مسائل ناشی از انتقال منفی، با «بازبینی» تجربهٔ گذشته جبران می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحهٔ ۱۲۱)

۲۴۹- گزینه «۳»

(فرهاد علی نژاد)

پاسخ سؤال گزینهٔ «۳» را نمی‌توان به راحتی با بررسی تاریخی داد. زیرا علاوه بر شرایط اقتصادی و اجتماعی، پاسخ این سؤال موقوف بر روشن شدن درونیات انسان‌هایی است که در گذشته تحت حکومت‌های دیکتاتوری زندگی می‌کرده‌اند و البته کندوکاو در ضمیر افرادی که در گذشته زندگی می‌کرده‌اند و نمی‌تواند با قطعیت چندان همراه باشد. سؤالات دیگر گزینه‌ها هرچند دشوار باشند پاسخی قطعی‌تر و روشی ساده‌تر دارند و می‌توان با داشتن یک سری اطلاعات، پاسخ نهایی آن‌ها را به دست آورد.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۲۵۰- گزینه «۲»

(میناسارات تاپیک)

علت ناتوانی بسیاری از افراد در حل مسئله، نداشتن تجربهٔ گذشته یا نگاه جدید است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: برخورداری از حافظهٔ قوی لزوماً به معنای داشتن تفکر قوی نیست.

گزینهٔ «۳»: یادگیری حاصل از حل مسئله، در مقایسه با سایر یادگیری‌ها، قابل تعمیم است.

گزینهٔ «۴»: ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۳، ۱۱۷، ۱۳۰ و ۱۳۱)